

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové
Hodnocení diplomové práce vedoucí práce

Jméno autorky: Bc. Michaela HIRSCHOVÁ

Název práce: Interakce učitele a žáků jako součást vlastního hodnocení školy

**Vedoucí práce: Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D.,
Katedra pedagogiky a psychologie PdF**

Téma práce: velmi aktuální, z oblasti autoevaluace školy

Struktura a rozsah práce: Diplomová práce je členěna na teoretickou a praktickou část, úvod a závěr práce. Teoretická část sestává ze dvou kapitol (s. 10 – 40, kapitoly 2 a 3), pokrývá cca 30 stran textu. Praktická část sestává ze tří kapitol (s. 41 – 65, kapitoly 4 a 5) pokrývá cca 24 stran.

Strukturu, celkový rozsah práce i vzájemný poměr teoretické a praktické části považuji za zcela odpovídající požadavkům kladeným na diplomové práce.

Teoretická část: Teoretická část je členěna na kapitoly 2 a 3, které jsou dále členěny na podkapitoly a dílčí podkapitoly 2.1 – 3.2.3

V hlavním textu teoretické části autorka usiluje o vymezení klíčové terminologie z oblasti vymezené tématem. Pozornost je věnována pojmům: evaluace, autoevaluace, vč. základního legislativního vymezení a hlavních procesuálních nároků na autoevaluační proces. Podkapitola 2.4 je zaměřena na orientační vhled do základních metodologických zdrojů a představení národního projektu Cesta ke kvalitě (Autoevaluace – Vytváření systému a podpora škol v oblasti vlastního hodnocení).

Kapitola 3 pojednává o interakci učitele a žáků z hledisek obvyklých ve vymezené oblasti. Za pozitivní stránky kapitoly je třeba považovat vymezení klíčových pojmů s využitím knižních zdrojů z disciplín v povinném vzdělávání studentky, autorka práce tedy dokazuje snahu integrovat nabyté poznatky a osvojené přehledy apod. Kapitola se jeví být výstupem a kombinací poznatků z oblasti komunikace, obecné didaktiky, obecné pedagogiky, zejména pedeutologie. V kapitole autorka nevyužívá dostatečně zdroje z psychologických disciplín – není odkazováno na psychologické publikace, a to ani na zdroje z vývojové psychologie v případě charakteristiky žáků 2. stupně ZŠ (s. 34 – 35). Oceňuji snahu autorky o náznak metodologické studie a její úsilí specifikovat základní klasické metody zkoumání pedagogické interakce a komunikace (viz zejména str. 35-40).

Celkově v teoretické části autorka prokazuje poměrně kvalitní orientaci v problematice a demonstruje schopnost pracovat samostatně s odbornými zdroji a využívat knižní i online zdroje k prezentaci odborného tématu. Oceňuji také snahu autorky o funkční provázanost jednotlivých kapitol.

Praktická část: Praktická část je členěna na kapitoly 4 – 6 a dílčí podkapitoly.

Kapitola 4 je zaměřena na metodologické aspekty šetření: cíle, specifikaci autorkou užitého dotazníku Interakce učitele a žáků vytvořeného v rámci projektu Cesta ke kvalitě Gillernovou a Krejčovou (2011), výzkumný vzorek.

Vzorek (n = 85 žáků/žákyně 2. stupně ZŠ Městec Králové) je v metodologické charakteristice šetření charakterizován pouze v rozsahu čtyř řádků (s. 44), a to pouze z hlediska ročníků. Prospěla by detailnější charakteristika vzorku: z hlediska počtu dívek a chlapců, z hlediska například prospěchu obecně či/i alespoň ve sledovaných předmětech hodnocených autorkou práce a vyučující v jedné osobě. V podkapitole 4.3 autorka charakterizuje prostředí sběru dat – zmíněnou Základní školu Městec Králové; charakteristika školy je cenným vhledem, pouze s ohledem na skutečnost, že se jedná o diplomovou práci, by prospělo podpůrné odkazování na dokumenty školy (přestože autorka, vyučující na dané škole jistě užila i vlastní vhled). Práci by prospěla bližší specifikace autoevaluačních procesů v uvedené škole.

Kapitola 5 je zaměřena na prezentaci hlavních empirických zjištění. Získaná data autorka zpracovává ze čtyř hlavních perspektiv:

- z hlediska vybraných hlavních dvanácti položek celkově i v jednotlivých předmětech vyučovaných autorkou práce: anglický jazyk, německý jazyk, matematika (podkapitola 5.1; s. 48 – 52),
- z hlediska dimenze edukačního vztahu a edukačního řízení celkově i v jednotlivých předmětech vyučovaných autorkou práce (s. 54 – 56),

- z hlediska vysvědčení učitele vystavovaného žáky celkově i v jednotlivých předmětech vyučovaných autorkou práce (podkapitola 5.3; s. 57 – 59),
- z hlediska volných odpovědí žáků (podkapitoly 5.4 a 5.5; s. 60 - 63).

V prezentaci i interpretaci (kapitola 6) zjištění bohužel není využito potenciálu, který skýtají autorce získaná data i podoba převzatého dotazníku vytvořeného Gillernovou a Krejčovou (2011). Komentáře ke grafům jsou popisné, velice stručné, možné hlubší souvislosti jsou ponechány na čtenáři. Oceňuji autorčin smysl pro sebereflexi, ochotu naslouchat žákům/žákyním a snahu i nasazení pro svůj další profesní rozvoj. V uvedeném autorka práce může být vzorem pro mnohé pedagogy. Avšak s ohledem na skutečnost, že se jedná o diplomovou práci, je třeba konstatovat, že prezentaci a interpretaci dat by slušela hlubší explorační, komparace, preciznější vybavení tabulek legendou i péčí o další formální i věcné aspekty prezentace šetření – například práce s rozdílným počtem desetinných míst i v rámci jediné tabulky apod. Přesto se domnívám, že naznačené rezervy jsou rezervami pouze dílčího charakteru a práci doporučuji k obhajobě.

Jazyková a stylistická úroveň práce: s dílčími rezervami v oblasti odborného stylu a komentářů k empirickým datům

Formální stránka práce: s dílčími rezervami odpovídá požadavkům

Použitá literatura a použité zdroje: s dílčími rezervami odpovídá požadavkům; autorka přímo v textu pracuje s cca 18 knižními zdroji a dále odkazuje na různé texty z projektu Cesta ke kvalitě – kde však nepřesně odkazuje a nepřesně cituje.

Dílčí rezervy v oblasti literatury a zdrojů jsou zřejmé zejména v teoretické části práce a spočívají v oblasti sekundárních citací, v rovině umístění citačních odkazů na neodpovídajících stranách, v rovině nepřesného odkazování na text/výstupy z projektu Cesta ke kvalitě.

Využitelnost pro teorii: střední

Využitelnost pro praxi: vysoká; autorka jako vyučující může z realizovaného vlastního hodnocení vytěžit mnohé pro svůj další profesní rozvoj

Cíl práce: splněn s dílčími rezervami v rovině prezentace a interpretace dat

Úroveň diplomové práce: Práce splňuje požadavky s dílčími rezervami (více viz výše). Práci doporučuji k obhajobě.

Autorku prosím, aby u obhajoby:

- 1) představila některé hlavní a cenné zdroje z oblasti psychologie, zejména vývojové a pedagogické, které by bylo možné a vhodné využít k ucelnějším a důkladnějším uchopení vybraných aspektů vymezeného tématu;
- 2) popsala stručně a výstižně strukturu užitého dotazníku vytvořeného Gillernovou a Krejčovou (2011) a výběr významných položek (podkapitola 5.1);
- 3) provedla zamyšlení nad hlavními empirickými a v jistém slova autodiagnostickými zjištěními. Prosím také o nastínění doporučení pro svoji výuku v jednotlivých předmětech s využitím získaných kvantitativních i kvalitativních podnětů od žáků/žákyn.
- 4) prezentovala svůj pohled na možné využití dotazníku Gillernové, Krejčové (2011) v rámci vlastního hodnocení školy, kde autorka působí, i v rámci vlastního hodnocení jiných škol.

V Hradci Králové 4. 5. 2016

Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D.
Vedoucí práce